Ministerie van Landbouw, Visserij,
Voedselzekerheid en Natuur

> Retouradres Postbus 20401 2500 EK Den Haag

De Voorzitter van de Eerste Kamer
der Staten-Generaal
Kazernestraat 52
2514 CV DEN HAAG

Directie Financieel Economische Zaken

Bezoekadres
Bezuidenhoutseweg 73
2594 AC Den Haag

Postadres
Postbus 20401
2500 EK Den Haag

Overheidsidentificatienr
00000001858272854000

T 070 379 8911 (algemeen)
F 070 378 6100 (algemeen)
www.rijksoverheid.nl/lvvn

Datum 12 oktober 2026
Betreft Beantwoording Kamervragen Begroting LVVN 2026

Ons kenmerk
FEZ / 108606626

Uw kenmerk
182244

Geachte Voorzitter,

Hierbij zend ik u de antwoorden op de vragen van de fractie van het CDA over de nota naar aanleiding van het tweede verslag betreffende de Begrotingsstaten Landbouw, Visserij, Voedselzekerheid en Natuur, ingezonden op 16 september 2026.

Jaimi van Essen
Minister van Landbouw, Visserij, Voedselzekerheid en Natuur

Directie Financieel Economische Zaken

36800 XIV

Ons kenmerk
FEZ / 108606626

1
De leden van de CDA-fractie vragen verduidelijking van het antwoord van de regering met betrekking tot het vastgestelde beheerplan voor het Wierdense Veld. Wanneer en door wie is het beheerplan voor het Wierdense Veld vastgesteld? Welke betrokkenheid heeft u gehad bij de vaststelling?

Antwoord
Het beheerplan voor Wierdense Veld is nog niet vastgesteld, dus er is ook geen betrokkenheid geweest bij de vaststelling.

2
Deze leden constateren dat de provincie Overijssel vasthoudt aan de drinkwaterwinning, hetgeen zij overigens begrijpelijk achten. Was deze situatie ten tijde van de vaststelling van het beheerplan voor het Wierdense Veld eveneens aan de orde? Welke gevolgen heeft dit uitgangspunt voor de uitvoering van het natuurbeleid en de realisatie van de natuurdoelen? Acht de regering het behalen van deze natuurdoelen onder deze omstandigheden haalbaar, en zo ja, is de uitvoering van het beleid dan proportioneel ten opzichte van de grondgebruikers in de omgeving van het Wierdense Veld?

Antwoord
Omdat het beheerplan nog niet is vastgesteld, kan deze situatie daarbij dus nog niet aan de orde zijn geweest. De gevolgen van dit uitgangspunt zijn dat de provincie bij het ontwerpen van maatregelen voor het tegengaan van verslechtering en het halen van de natuurdoelen rekening houdt met de drinkwaterwinning. De provincie acht het mogelijk om beide te combineren en ik heb geen reden om daar anders over te denken. Of de maatregelen proportioneel zijn, moet bezien worden in het licht van de belangen die met de maatregelen gediend worden. De drinkwatervoorziening is een regionaal tot landelijk belang en een Natura 2000-gebied is van Europees belang. Specifiek voor Natura 2000-gebieden is het uitgangspunt (art. 2, derde lid Habitatrichtlijn) dat rekening gehouden moet worden met de vereisten op economisch, sociaal en cultureel gebied. Dat mag echter niet ten koste gaan van de effectiviteit van de maatregelen. Die effectiviteit is voor de provincie leidend bij de conclusie welke maatregelen noodzakelijk zijn. Naar het oordeel van de provincie zijn de maatregelen proportioneel en daar ben ik het mee eens.

3
Deze leden constateren dat bij de uitvoering van het beleid ook de ACSG-Droogtekaartreviewer (drinkwaterwinningen in Wierden en Hoge Hexel) wordt gebruikt. Klopt het dat Vitens in het droge jaar 2018, ruim 12,5 miljoen m³ drinkwater heeft gewonnen? Hoeveel kan er gewonnen worden volgens de vergunning in 2018, 2022 en 2026?

Antwoord
Vitens heeft in 2018 10,7 miljoen m³ drinkwater gewonnen. Het getal van 12,5 klopt dus niet. In 2018, 2022 en 2026 mag er volgens de vergunningen bij de

winning Wierden 8 miljoen kuub per jaar worden onttrokken en in Hoge Hexel 2,5 miljoen m³ per jaar, dus samen 10,5 miljoen m³ per jaar.

4
Deze leden verzoeken tevens om duidelijkheid met het oog op de uitvoerbaarheid van de rijks- en provinciale doelstellingen. Op welk moment heeft de provincie Overijssel besloten dat het maatschappelijke belang van de waterwinning gehandhaafd blijft naast het maatschappelijke belang van natuurbehoud? Indien een dergelijk besluit is genomen, vernemen deze leden graag of daarbij een ADC-toets is overwogen dan wel uitgevoerd

Antwoord
In 2017 is een gecombineerd gebiedsproces opgestart om te komen tot een beheerplan en een inrichtingsplan voor het Wierdense Veld. Dit proces is gepauzeerd in 2019, vanwege discussie over de belangen van natuur, drinkwaterwinning en landbouw. In de periode 2019-2021 is onder aansturing van de provincie een proces doorlopen om deze belangen tegen elkaar af te wegen. De uitkomst van deze afweging was dat het voorkómen van verslechtering mogelijk is binnen de geldende kaders voor drinkwaterwinning. Dit is de basis voor het unaniem (inclusief omgeving) vastgestelde plan van aanpak. Voor deze belangenafweging is daarom geen ADC-toets opgesteld. Voor de uitvoering van deze ambtelijke verkenning is gebruik gemaakt van bestaande informatie (rapporten, onderzoek, gebiedsplannen, etc.) over de opgaven voor Natura 2000 en drinkwaterwinning in het Wierdense Veld.

5
Deze leden vragen u te reageren op het Tubantia-artikel “Voorkeursbehandeling bij gebruik grondwater” mede gelet op de droogteperiodes, die vaker zullen voorkomen. Verder vragen deze leden wat er wordt bedoeld met de passage “overheid wil meer invloed hierop”?

Antwoord
Verdroging is een belangrijke drukfactor op kwetsbare natuur. Om Nederland van het slot te krijgen is het belangrijk alle drukfactoren aan te pakken. Vanuit het Rijksbeleid op Water Bodem Sturend en binnen de zoneringsaanpak zullen maatregelen worden genomen om tot hydrologisch systeemherstel te komen. Daarbij wordt gedacht aan een combinatie van specifieke (instructie)regels gericht op herstel van de grondwaterbalans en het voortvarend treffen van fysieke ingrepen.

6
Deze leden vragen om een nadere toelichting op de passage dat bij het verdere onderzoek naar de noodzakelijke waterhuishoudkundige maatregelen “uitdrukkelijk oog [is] voor de gevolgen voor omwonenden.” Betreft dit ook de grondeigenaren rondom N2000-gebieden?

Antwoord
Ja, dit betreft ook de grondeigenaren rondom N2000-gebieden

7

Deze leden vragen of u veehouderijen vrijwillig kan opkopen rondom N2000-gebieden? Zo ja, kunnen veehouderijen ook gebruik maken van rijksinvesteringsgelden om te innoveren of stikstofreductiemaatregelen te nemen, conform het trappetje van Remkes?

Antwoord
Zoals genoemd in de brief van 26 juni 2026 aan de Eerste en Tweede Kamer (Kamerstukken 36 800-XIV nr.87) werkt het kabinet aan maatregelen ter ondersteuning van boeren bij de opgaven waar de sector voor staat. Hiertoe stelt het Rijk zowel generiek instrumentarium als instrumenten specifiek gericht op de zones beschikbaar. Subsidieregelingen of andere vormen van ondersteuning bij investeringen in innovaties en subsidieregelingen voor vrijwillige beëindiging van veehouderijlocaties maken onderdeel uit van deze ondersteuning (naast ondersteuning van extensivering, omschakelen en verplaatsen). Voor beëindiging geldt dat de toekomstige Vrijwillige beëindigingsregeling veehouderijlocaties (Vbr) met voorrang beschikbaar is voor locaties binnen 1000 meter van overbelaste N2000 gebieden. Ik ben voornemens voor het eind van dit jaar een overzicht van de specifieke regelingen delen met de Tweede Kamer.

8
Deze leden constateren dat er in 2021 bestuurlijk overleg is geweest met de Europese Commissie en vragen u naar de bestuurlijke uitkomsten van het overleg van dit overleg. Kunt u aangeven op welke wijze zij (tezamen met de Provincie Overijssel) met dit bestuurlijke verslag zijn omgegaan?

Antwoord
Op 23 juni 2021 heeft er ambtelijk overleg plaatsgevonden over dit onderwerp. Ik verwijs hierbij naar de originele Engelstalige notulen van deze vergadering (die eerder n.a.v. een Wob-verzoek openbaar zijn gemaakt). Onder het kopje ‘2) Proportionality of measures’ staat de vraag die is besproken, namelijk: “Does the Commission see objections to an application ‘by analogy of 6(4)’ in a situation where preventative measures under article 6(2) may be seen as not appropriate or proportional?” Het antwoord was dat de EC bij noodzakelijke passende maatregelen (art. 6, tweede lid HR) - anders dan Nederland - geen mogelijkheid ziet om een afweging te maken naar analogie van de mogelijkheid tot compensatie bij vergunningverlening (art. 6, vierde lid). In tegendeel: in de casus-Wierdense Veld (met een voortgaande, reeds vergunde grondwateronttrekking) zou het juist kunnen zijn dat de verleende vergunning herzien zou moeten worden. En dat zou dan weer kunnen leiden tot de conclusie dat het project voldoet aan de ADC-criteria, waarbij compensatie noodzakelijk is. Uit de notulen blijkt dus dat er een gedachtewisseling heeft plaatsgevonden en dat het Nederlandse idee door de EC werd verworpen. Hier is dus verder ook geen vervolg aan gegeven.

9
Kunnen deze leden ervan uitgaan, dat tijdens het bestuurlijk overleg (van 23 juni 2021) geconcludeerd is dat het verminderen van de drinkwaterproductie geen optie is, en dat er gesproken is over compensatie van hoogveenwaarden in een ander hoogveengebied? Kan dit volgens artikel 6 lid 4 van de Habitatrichtlijn?

Antwoord
Of het verminderen van de drinkwaterproductie een optie is, is op de genoemde vergadering niet besproken. Zoals uit antwoord 8 blijkt, is de optie van compensatie genoemd. Theoretisch kan dit inderdaad, mits voldaan wordt aan de eisen van art. 6, derde en vierde lid Habitatrichtlijn, met name dat er sprake is van een dwingende reden van groot openbaar belang, er geen alternatieven zijn, dat het daadwerkelijk compenserend is en het aanvullend is op de bestaande instandhoudingsdoelstellingen voor dat andere hoogveengebied. Of het vervolgens in de praktijk daadwerkelijk mogelijk is, zal onderzocht moeten worden. Op voorhand is de verwachting dat dit niet eenvoudig zal zijn.

Ministerie van Landbouw, Visserij,
Voedselzekerheid en Natuur

Aan de Minister van Landbouw, Visserij, Voedselzekerheid en Natuur

Directie Financieel Economische Zaken

Auteur
[redacted]

TER BESLISSING
Datum aangemaakt
8 oktober 2026

Kenmerk
FEZ / 108604123

Kopie aan

Bijlage(n)
1

nota
TER BESLISSING

Beantwoording vragen Eerste Kamer Begroting 2026

Parafenroute

[redacted]	[redacted]	[redacted]

Aanleiding

Leden van de fractie van de Eerste Kamer van het CDA in de vaste commissie voor Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit hebben een aantal vragen gesteld naar aanleiding van het tweede verslag betreffende de Begrotingsstaten Landbouw, Visserij, Voedselzekerheid en Natuur en Diergezondheidsfonds 2026 van 22 juni 2026. De Eerste Kamer ontvang de beantwoording graag uiterlijk 14 oktober.

Geadviseerd besluit

- MLVVN: U wordt geadviseerd om akkoord te gaan met bijgevoegde antwoorden en verzending naar de Kamer.

Kernpunten

- Het wetsvoorstel is reeds door de Eerste Kamer aangenomen op 30 juni 2026.
- De fractie van het CDA heeft nog enkele specifieke vragen t.a.v. het Wierdense Veld.
- De beantwoording is ambtelijk afgestemd met het ministerie van Financiën en het ministerie van I&W.